

ШИХИХУТУГ

Цуврал 32, Дугаар 1, 2025 оны 3 сар, хуудас 124-131
www.https://shu.edu.mn/шихихутуг-сэтгүүл/

A COMPARATIVE STUDY OF CERTAIN LINGUISTIC UNITS IN LEGAL LANGUAGE

ХУУЛИЙН ХЭЛЭНД ХЭЛНИЙ ЗАРИМ НЭГЖҮҮДИЙГ ЗЭРЭГЦҮҮЛЭН СУДЛАХ НЬ

Лхагвасүрэнгийн Нарангэрэл¹

Shihihutug University E-mail: narangerel@shihihutug.edu.mn, <https://orcid.org/0009-0002-3596-8655>

ӨГҮҮЛЛИЙН ТУХАЙ

Keywords

Vocabulary
Syntax
Law
Legal Language
Copular Verb/Linking Verb

Түлхүүр үгс:

Үгсийн сан,
Өгүүлбэр зүй
Хууль
Хуулийн хэл
Баймж үйл үг

Article history:

Received Dec, 2024
Revised Feb, 2025
Accepted Mar, 2025

Нийтлэлийн түүх:

Хүлээн авсан: 2024, 12 сар
Шинэчилсэн: 2025, 02 сар
Хүлээн зөвшөөрсөн: 2025, 03 сар

ХУРААНГУЙ

This paper is considered the connection between language and the law, the importance and some features of legal language. Also, we have examined the lexical and syntactic features involved in translating, a linguistically distinct language. Language is crucial role in law as well as, language is the important tools of the law. Research of language of law is interdisciplinary study.

Энэхүү өгүүлэл нь хэл ба хууль хоорондын холбоог судалж, хуульчлагдсан хэлний чухал ач холбогдол болон онцлог шинжүүдийг онцлон авч үзсэн. Мөн бид хэл зүйн хувьд ялгаатай хуулийн бичвэрийг орчуулахад тулгардаг үгийн сангийн болон өгүүлбэрзүйн онцлогийг шинжилсэн. Хэл нь хуульд чухал үүрэг гүйцэтгэхээс гадна, хууль хэрэгжүүлэх үндсэн хэрэгсэл болдог. Хуулийн хэлний судалгаа нь хэл шинжлэл болон эрх зүйн ухааныг хослуулсан, олон талт судалгааны чиглэл юм.

Энэ өгүүлэл [CC BY-NC](#) лицензийн дагуу нээлттэй хандалтын эрхтэй.

1. Танилцуулга

Энэхүү өгүүлэл нь хэл ба хууль хоорондын холбоог судалж, хуульчлагдсан хэлний чухал ач холбогдол болон онцлог шинжүүдийг онцлон авч үзсэн. Мөн бид хэл зүйн хувьд

¹ Хэл шинжлэлийн доктор Ph.D, профессор, Шихихутуг их сургуулийн Ерөнхий эрдмийн тэнхимийн эрхлэгч

ялгаатай хуулийн бичвэрийг орчуулахад тулгардаг үгийн сангийн болон өгүүлбэрзүйн онцлогийг шинжилсэн.

2. Арга зүй

Бид энэхүү судалгааны ажилд ажиглалт, тайлбарлах, контент анализ, баримт материалыг задлан шинжлэх, нэгтгэн дүгнэх, харьцуулан жиших зэрэг судалгааны аргуудыг ашиглав.

3. Судалгааны үр дүн

Бид энэхүү судалгааны ажлаараа төрөл бус хэлэнд үгзүй болон өгүүлбэрзүйн түвшинд хуулийн хэлний онцлогийн талаар авч үзсэн бөгөөд Англи, монгол хэлний үгзүйн түвшинд англи хэлэнд ‘shall’, ‘may not’, ‘shall not’ баймж үйл үгс түгээмэл байгаа бөгөөд эдгээр баймж үйл үгсийг англи хэлэнд хуулийн перформатив индикаторууд ч гэж нэрлэдэг байна. Харин монгол хэлэнд дээр дурдсанчлан -на, нэ, но дагавар нөхцөлтэй үйл үгс нь перформативын үүргээр хэрэглэгдэж байна. Өгүүлбэрзүйн түвшинд англи, монгол хэлний мэдээллийн бүтцийг авч үзэхэд нь өөрийн гэсэн дэвсвэр болон онцолбор шаталсан бүтэцтэй байгаагаараа адил төстэй байна.

“Law is a profession of the words” (Melinkoff 1987:)

Удиртгал

Эрх зүйн шинжлэх ухаан нь хууль зүйн нэр томъёоны ард байдаг ямар хийсвэр ойлголт, үзэл санаа байдгийг судалдаг бол хуулийн хэл нь хууль зүйн эдгээр үзэл санаа хэлний ямар онцлогоор илрэн гарч байгаад судалдаг онцлогтой. Хуулийн хэлийг хуульчид ойлгож хэрэглэдэг мэргэжлийн хэл гэж үздэг хэдий ч нийгэм дэх бүх хүмүүсийг дагаж мөрдөхийг шаардаж байдгаараа зөвхөн эрх зүйн мэргэжлийн хүрээнд хэрэглэгддэг бус нийгэд зориулагдсан хэл юм. Энэ нь ерөнхийдөө нийгмийн амьдралыг зохион байгуулж, зохицуулах, нийгэмд дэг журмыг тогтоож, хуулийн заалт, түүний агуулгыг мэдээлэн дамжуулах хэрэгсэл гэсэн үндсэн хоёр үүргийг нийгэмд гүйцэтгэж байдаг бөгөөд өгүүлбэрзүйн хэлбэрээр илэрлээ олж байдаг. энэ судалгааны ажилд бид хуулийн хэлийг баримт бичгийн хэл буюу хууль тогтоох байгууллагаас батлагдан гарсан баримт бичиг гэж авч үзсэн. Хуулийн хэл нь хүмүүсийн өдөр тутмын амьдралыг

санааг илрүүлэх үүднээс хэл болон хууль болон хэл хоорондын харилцаа, ач холбогдол, зарим онцлог зэргийг судлах нь ач холбогдолтой болох юм гэж үзлээ. Хуулийн хэлний, ялангуяа бичгийн хэлбэр нь хуулийн хэлийг томъёолж судлах боломжийг судлаачдад олгодог бөгөөд өгүүлэмжийн онцгой хэлбэр, хуулийн тусгай найруулгатай байдаг. Хуулийн хэлний онцлогийг авч үзвэл мэргэжлийн нэр томъёо их хэрэглэгддэг, хураангуй, товч тодорхой, зөв оновчтой байх шинжээс гадна логик дэс дараалалтай байх зэргээр хязгаарлагддаг. Тодорхой бус заалт, нэр томъёог дээд шүүхээс тайлбарлан гаргаж тухайн хуулийн тодорхой байх зарчмыг хангадаг байна. Хуулийн хэл нь нийт ард түмэнд хүртээлтэй төрөөс ард түмэнтэй харьцаж байгаа албан ёсны хэл гэж үздэг. Хуульчид хуулийн текстийн бүрдлийн талыг нь судлаад: 'Хуулийн текст нь бие даасан тусдаа биш, нэгдмэл нэг зүйлийн бүрэлдэхүүн хэсэг нэгдмэл нэг зүйл мөн.' (Алексеев.С.С, 2004) Хуулийн зүйл, заалт нь хоорондоо уялдаа холбоотой, дэс дараалалтай, агуулгыг нь товч илэрхийлсэн гарчиг, нэгдсэн дугаартай байх ёстой байдаг байна. Иймд хуулийн үг, өгүүлбэр, цэг, таслал мэтийг хуульд оновчтой хэрэглэх, зөв байрлуулах нь жирийн нэг зүйл бус хариуцлагатай, ач холбогдолтой ажил болох нь тодорхой байгаа юм.

Хэлний шинжээчид хэлний нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг, мэргэжлийн хэл, хуулийн хэл гэх зэргээр олон талаас нь асуудлыг хамран судалж иржээ. Хэлний шинжээчид хуулийн англи болон бусад хэлэнд үгзүй, өгүүлбэрзүй болон прагматикийн түвшинд харьцуулалтыг хийж судалж ирсэн байна. Харин манай улсын тухайд үгзүйн түвшинд нэр томъёоны хэрэглээ, хуулийн хэлэнд цэг тэмдэглэгээний үүргийн талаар хийгдсэн цөөн хэдэн судалгааг эс тооцвол энэ талаар судалгаа хийгдээгүй гэж үзэж болохоор байна. Тиймээс энэ удаагийн судалгааны ажлаар бид англи, монгол хэл дээр үгзүй, өгүүлбэрзүй түвшинд хуулийн хэлний онцлог ялгаатай болон ижил төстэй талуудыг зэрэгцүүлэн судлах зорилго тавьсан болно.

Судлагдсан байдал

Хуулийн хэл бусад салбарын мэргэжлийн хэлнээс илүү эртний хэл бөгөөд англи хэлний хөгжилтэй салшгүй холбоотой учраас хуулийн англи хэлний түүхэн хөгжлийн талаар товчхон авч үзэх нь зүйтэй юм. Хуулийн англи хэлний хөгжил нь нийтийн эрх зүйд үндэслэгддэг Их Британы эрх зүйн уламжлалтай салшгүй холбоотой бөгөөд нормандчуудын булаан

эзлэлтийн дараа англи хэл нь ихэнх хүмүүсийн ярианы хэл болсон бол бичгийн хэл нь Франц, Латин хэл байсан түүхтэй. Хуулийн англи хэлний хөгжилд Латин, Франц хэл ихээхэн нөлөөлсөн байдгийг олон эрдэмтэд цохон тэмдэглэсэн байдаг. Нормандчуудын булаан эзлэлтийн дараагаар Англо-Норман, Франц хэл нь Английн албан ёсны хэл болсон бөгөөд гурван зуу орчим жилийн турш хуулийн бүхий л үйл ажиллагаанд хэрэглэгддэг гол хэл нь байсан байна. Үүнээс үүдэн орчин үеийн хуулийн англи хэлэнд Англо-Норман хэлнээс property, estate, lease and tenant ... гэх мэтийн олон үг хэллэг одоог хүртэл хэрэглэгдсээр байна. 1066 оноос Латин хэл нь хуулийн хүрээнд

ярианы хэл бус харин албан протокол болон хуулийн бичгийн хэлэнд хэрэглэгдэж эхэлсэн бөгөөд 1365 онд хуулийн хүрээний бүхий л үйл ажиллагаа Англи хэл дээр байх ёстой гэсэн хууль батлагдан гарсан хэдий ч хуулийн ярианы хэлэнд Франц хэл 17-р зууныг хүртэл хэрэглэгдсээр иржээ. Хуулийн хэл дэх латин хэлний нөлөөг *ad hoc, de facto, inter alia* болон *ultra vires ...* гэх мэтийн олон тооны үг хэллэг, нэр томьёо нь олон орны хууль тогтоомжид хэрэглэгдсээр байгаагаас харж болно. Хуулийн баримт бичгийн төрлүүд нь ээлж дараалан англи хэл рүү шилжиж эхэлсэн ба нэг мянга дөрвөн зуун оны үеэс гэрээслэлийг, нэг мянга дөрвөн зуун наян оноос хууль тогтоомжийг англи хэл дээр бичиж эхэлсэн байна.

Судлаачид англи, япон, хятад хэл дээр үгсийн сан /нэр томьёо/, өгүүлбэр зүй болон утгазүйн талаас нь хуулийн элийг судалсан судалгаа түгээмэл байна. Хуулийн хэл гэдэг ойлголтыг судлаачид янз бүрээр тодорхойлоор ирсэн байна. Тухайлбал, Америкийн хэл шинжээч Д.Мелинкофф 1963 онд гаргасан “Хуулийн хэл” (*The Language of Law*) хэмээх бүтээлдээ “мэргэжлийн хүмүүс буюу хуульчид хэрэглэдэг өвөрмөц онцлог бүхий нэр томьёо, үг хэллэг, өгүүлбэрийн бүтэцтэй уламжлалт хэл” хэмээн тодорхойлжээ. (Melinkoff, 1964) Судлаач Б.Данет “Шинжлэх ухааны салбар хоорондын судлагдахуун” гэж тэмдэглэжээ. (Danet, B, *Language in the Legal Process*, 1980) Судлаач Anna Trosborg “Хууль зүйн шинжлэх ухаан өөрийн үүргээ биелүүлэхийн тулд хуулийн тусгай зориулалтын хэлийг ашигладаг бөгөөд энэ нь баримт бичгийн хэл хэмээн ойлгогдоно” (Trosborg, 1995) хэмээн тодорхойлжээ. Тэрээр хуулийн хэл гэдэгт хууль тогтоомж, гэрээ ... гэх зэрэг бичгийн харилцааны дэд хэлүүдийг үзээд ангилсан байна. Хууль - хэл хоёрын хоорондын харилцааг судалсан П.Терсма, Ж.Гиббонс, Х.Матилла нарын судлаачид хуулийн хэлний нарийн төвөгтэй байдгийн учрыг тайлбарлахдаа зөвхөн салбарын мэргэжлийн хүмүүс ойлгож хэрэглэх бичгийн хэл гэж үзсэн бөгөөд энэ нь бичгийн хэлбэртэй болохын хувьд *legalese* (хуульчид хэрэглэдэг хэл) гэсэн нэр томьёогоор тэмдэглэгдэж иржээ. Хэлний шинжээчид хуулийн хэлийг судлан бусад мэргэжлийн хэлнээс ялгарах онцлогийг нь захиран тушаасан, хөдөлбөргүй байдаг бөгөөд хууль бол жирийн хүмүүст л зориулагддаг болохоор хууль тогтоогчид хуулийн ухагдахууныг цэгцтэй бөгөөд оновчтой илэрхийлэхийн хамт энгийн хүртээмжтэй байх зүйтэй гэсэн ерөнхий хандлага байна. Эрх зүйн шинжлэх ухаан өөрийн үүргээ биелүүлэхийн тулд тусгай зориулалтын (хуулийн) хэлийг ашигладаг. Орчин үед хэлшинжлэлийн эрдэмтэд дан ганц хуулийн хэл бус хууль - хэл хоёрын хоорондын харилцан хамаарлыг судалсаар иржээ. Судлаачид хуулийн хэлийг үг зүй, нэр томьёо, өгүүлбэрзүй, утгазүй, хуулийн прагматик, хуулийн дискурс түвшинд олон талагс нь судалж ирсэн байна.

Бид энэхүү судалгаагаар англи, монгол хэл дээр хуулийг үгзүйн эквалент байдал болон өгүүлбэрзүйн эквалент байдал зэргийг зэрэгцүүлэн судлах зорилго тавьсан бөгөөд ажиглалт, тайлбарлах, контент анализ, баримт материалыг задлан шинжлэх, нэгтгэн дүгнэх, харьцуулан жиших зэрэг судалгааны аргуудыг ашиглав. Эрх зүйн тогтолцоо буюу бүлийн хувьд өөр, төрөл бус хэлнүүд болон зэрэгцүүлэн судлах нь тухайн хуулийн

утга санааг бүдгэрүүлэх, оновчтой тодорхойлох боломжгүй тохиолдлууд ихээхэн гарч болох талтай.

Үг зүйн эквалент байдал

Монгол, англи төрөл бус хэлнүүдийн хувьд үг, нэр томъёог эквалент байдлаар буулган орчуулах боломжгүй тохиолдолд пропозицийн утгаар буюу тайлбарлан буулгах аргыг түгээмэл хуульд хэрэглэж байна. Ялангуяа үндэсний соёлын утга агуулга бүхий нэр томъёог орчуулахад энэ аргыг түгээмэл хэрэглэж байна. Жишээ нь:

Монгол Улсын Үндсэн хууль.12.3

Хүрдийг хадгаар дээдлэн сүлжсэн байна. Wheel sign shall be entwined with the silk scarf Khadag in an expression of reverence and respect.

Дээрх жишээнд “хадаг” хэмээх үндэсний үгийг “silk scarf Khadag” торгон ороолт гэж утгачлан буулгасан байна. Өөрөөр хэлбэл пропозицийн утгаар тайлбарлан орчуулж байна.

Түүнчлэн төрөл бус хэлнүүдийн хувьд үг зүйн хувьд өөр нэг ялгаатай байдал нь англи хэл дээрх хуульд баймж үйл үгс түгээмэл хэрэглэгдэж байгаа бол монгол хэлэнд -на, нэ, но дагавар нөхцөлтэй үйл үгс түгээмэл байна. Жишээ нь:

АНУ-ын Үндсэн хуулийн 23.1-г

The electors shall meet in the District and perform such duties as provided by the twelveth article of amandment.

Сонгогчид тойрогтоо цугларч 12 дугаар нэмэлтэд заасан үүргийг гүйцэтгэнэ.

Дээрх жишээнд ‘shall’ баймж үг нь үүрэг оногдуулах утгаар перформатив утгаар хэрэглэгджээ. АНУ-ын Үндсэн хуульд ‘shall’, ‘may not’, ‘shall not’ баймж үйл үгс түгээмэл байгаа бөгөөд эдгээр баймж үйл үгсийг англи хэлэнд хуулийн перформатив индикаторууд ч гэж нэрлэдэг байна. Судлаач Сулливаны үзсэнээр (Sullivan, 2002) ‘may’ нь эрх мэдлийг өгөх, эрх олгоход хэрэглэгддэг бол ‘shall’ нь үүрэг оногдуулахад, ‘may not’, ‘shall not’ – г аливаа үйлдлийг хориглоход хэрэглэдэг боловч сүүлийн жилүүдэд ‘must’ баймж үг нь ‘shall’ үгийн оронд зарим үед хэрэглэгдэх болжээ. (D.Сао, 2009) Товчхондоо хуулиар олон нийтийн зан үйлийг залж, чиглүүлэхэд англи хэлэнд shall, must баймж үйл үгс нь маш өндөр үүргийг уншигчид оногдуулахад, can /could, will/ would, may зэрэг баймж үйл үгс нь зөвшөөрөл өгөхөд, shall not баймж үг нь хориглоход тус тус хэрэглэгдэж байгаа нь бусдад нөлөөлөх зорилготой хүч бүхий хэлэхүйн үйлдэл нь перформатив үйл үгсээр илэрдэг байна. Харин монгол хэлэнд дээр дурдсанчлан -на, нэ, но дагавар нөхцөлтэй үйл үгс нь перформативын үүргээр хэрэглэгдэж байна. Жишээ нь:

Монгол улсын Үндсэн хуулийн 65.3-д

Үндсэн хуулийн цэцийн даргаар есөн гишүүний аль нэгийг гурван жилийн хугацаагаар гишүүдийн олонхын саналаар сонгоно.

Дээрх жишээнд “сонгоно” гэсэн үйл үгийн -но нөхцөл нь ирээдүй цагийг илэрхийлдэг нөхцөл бол хуульд бусдад нөлөөлөх хүч бүхий перформатив үйл үг болон хэрэглэгдэж байна.

Үүнээс харахад англи хэлэнд хуулийн бусдад нөлөөлөх хүч нь баймж үйл үгс буюу перформатив үйл үгсээр илэрч байхад монгол хэлэнд -на4 нөхцөлийн тусламжтайгаар илрэн гарч байна.

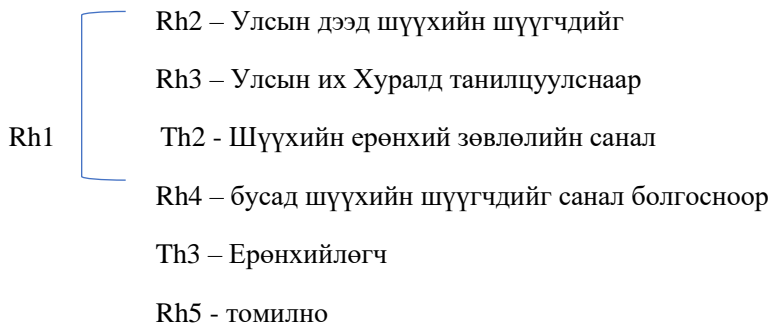
Өгүүлбэрзүйн эквалент байдал

Төрөл бус хэлнүүдийн хувьд өгүүлбэрзүй нь өгүүлбэрийн гишүүдийн дараалал болоод хэлбэрийн хувьд эквалент байх боломжгүй нь илэрхий юм. Харин англи, монгол хэлэнд өгүүлбэрзүйн бүтцийн хувьд авч үзэхэд үйл үгийн идэвхгүй хэв бүхий хүүрнэсэн болон үгүйсгэсэн өгүүлбэр зонхилж байгаа нийтлэг тал байна. Өгүүлбэрийн харилцан үйлчлэлийн зохион байгуулалтыг тайлбарлах нэг арга бол өгүүлбэрийн мэдээллийн бүтцийн онолын шинжилгээ юм. Энэ удаад бид Халлидэйн үзэл баримтлалаар АНУ-ын Үндсэн хууль болон Монгол улсын Үндсэн хуульд мэдээллийн бүтцийн шинжилгээний theme/дэвсвэр/ - rheme /онцолбор/ - бүтцийг тодорхойлов. Халлидэй өгүүлбэрзүйн түвшинд хэлний элементүүдийн зохион байгуулалт нь чухал үүрэг гүйцэтгэдэг гэж үзээд мэдээллийн урсгалын /information flow/ боломжит томьёоллыг авч үзжээ.

Жишээ №1. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 51.2

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс Улсын дээд шүүхийн шүүгчдийг Улсын Их Хуралд танилцуулснаар, бусад шүүхийн шүүгчдийг Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн санал болгосноор тус тус Ерөнхийлөгч томилно. Ерөнхий шүүгчийг Улсын дээд шүүхийн санал болгосноор гишүүдийнх нь дотроос зургаан жилийн хугацаагаар Ерөнхийлөгч томилно.

Th1 Шүүхийн ерөнхий зөвлөл

Жишээ №2. Америкийн Нэгдсэн Улсын Үндсэн хуулийн 1.6.1

The Senators and Representatives shall receive a Compensation for their Services, to be ascertained by Law, and paid out of the Treasury of the United States.

Th1 The Senators and Representatives

shall receive

Rh1 [Rh2 - Compensation for their Services
Rh3 - to be ascertained by Law /and/
Rh4 - paid out of
Th2 - Treasury of the United States

Жишээ №3. Америкийн Нэгдсэн Улсын Үндсэн хуулийн 16-р нэмэлт өөрчлөлт

The Congress shall have power to lay and collect taxes on incomes, from whatever source derived, without apportionment among the several States, and without regard to any census or enumeration. Конгресс бүх төрлийн орлогыг муж улсуудын хооронд хуваарилахгүйгээр, хүн амын болон бусад тооллогыг үл харгалзан татвар ногдуулах, хураах эрхтэй.

Th1 The Congress

Rh1 [Have power
Rh2 - to lay /and/
Rh3 - collect taxes on incomes
Rh4 - from whatever source derived
Rh5 - without apportionment among the several States /and/
Rh6 - without regard to any census /or/
Rh7 – enumeration

Дээрх хоёр мэдээллийн бүтэц нь өөрийн гэсэн дэвсвэр болон онцолбор шаталсан бүтэцтэй байгаагаараа адил төстэй байна. Англи хэлэнд /and/ холбох үгс нь мэдээллийн утгад нөлөөлдөггүй учраас хаалтад хийв. Өөрөөр хэлбэл мэдээллийн бүтэцэд эдгээр үгсийг авч үздэггүй байна. Харин

“in my opinion, clearly, frankly” зэрэг оруулсан үгсийг бүтцийн шинжилгээ хийхдээ авч үздэг нь эдгээр үгс яригч, бичигчийн хандлагыг илэрхийлдэг гэж үздэг байна. (Baker, 2008)

4. Дүгнэлт

Хуулийн хэл нь нийгмийн харилцааг зохицуулах чухал ач холбогдолтой тул энэ талаар судлах нь онолын төдийгүй практик ач холбогдолтой юм. Өөрөөр хэлбэл нийгмийн амьдралыг зохион байгуулах, хянаж удирдах үүрэгтэй хуулийн хэлний судалгаа тун чухал юм. Бид энэхүү судалгааны ажлаараа төрөл бус хэлэнд үгзүй болон өгүүлбэрзүйн түвшинд хуулийн хэлний онцлогийн талаар авч үзлээ.

Англи, монгол хэлний үгзүйн түвшинд англи хэлэнд ‘shall’, ‘may not’, ‘shall not’ баймж үйл үгс түгээмэл байгаа бөгөөд эдгээр баймж үйл үгсийг англи хэлэнд хуулийн перформатив индикаторууд ч гэж нэрлэдэг байна. Харин монгол хэлэнд дээр дурдсанчлан -на, нэ, но дагавар нөхцөлтэй үйл үгс нь перформативын үүргээр хэрэглэгдэж байна.

Өгүүлбэрзүйн түвшинд англи, монгол хэлний мэдээллийн бүтцийг авч үзэхэд нь өөрийн гэсэн дэвсвэр болон онцолбор шаталсан бүтэцтэй байгаагаараа адил төстэй байна.

Сүүлийн үед хэл судлаачид мэргэжлийн хэлний судалгааг хийхдээ тухайн хэлний үүргээ гүйцэтгэж буй нийгмийн салбарынх нь харилцаанаас салангид судлах нь учир дутагдалтай болохыг анзааран тодорхой ажил мэргэжлийн салбарынхны үгийн хэрэглээг нийгмийн харилцаанаас нь салгахгүйгээр судлах болоод байна.

Хууль зүйн үндэсний хүрээлэнгээс зохион байгуулсан хуулийн хэлний нэр томьёо судлалын талаар эрдэм шинжилгээний хурал болон цөөн хэдэн судалгааны ажлыг эс тооцвол энэ талаар бараг судалгаа байхгүй байна. Манай орны хувьд хууль – хэл хоорондын харилцааг судалсан ажил тун ховор байгаа бөгөөд цаашид хуулийн хэлийг судлахдаа хууль эрх зүйн харилцаанд оролцогчдынх нь хамтаар цогцоор нь прагматикийн түвшинд судлах шаардлагатай байна.

Эх сурвалж

- Baker, M. (2008). *In other words* .
- D.Cao. (2009). *Illocutionary acts of Chinese legislative language* . *Journal of Pragmatics* .
- Danet.B. (1980). *Language in the Legal Process* .
- Melinkoff. (1964). *The Language of the Law*. *Michigan Law Review*.
- Sullivan, J. (2002). *Literacy and the second language learner* . *Information Age Publishing Inc.* .
- Trosborg, A. (1995). *Statutes and contracts: An analysis of legal speech acts in the English language of the law* . *Elsevier journal of pragmatics* .
- Алексеев.С.С. (2004). *Төр ба эрх зүй. Улаанбаатар*.
- Монгол Улсын Үндсэн хууль . (1992). 12.3.